

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1204
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/716
1- H. G.
2- H. T.
3- M. H. K.
4- M. Y.
5- S. M.
Başvuran : 6- E. D.
7- R. D.
8- M. B.
9- M. Ö. M.
10- V. Ş.
11- A. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda sohbet hakkı, dilekçe hakkı ile sağlık hakkının ihlal edildiği, nakil taleplerinin karşılanmadığı, dış dünya ile iletişimin haksız bir şekilde sınırlandırıldığı, oda değişim taleplerinin dikkate alınmadığı, oda ve koğuşlarda sıklıkla arama yapıldığı, süreli ve süresiz yayınlara erişim hakkının engellendiği, elektrik faturalarının yüksek olduğu, yemeklerin yetersiz ve sağlıklı olduğu ve görev yapan personelin agresif bir şekilde muamele ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuranlar;

H. G., başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bazı insan hakları ihlallerine maruz kaldığını,

b. COVID-19 salgını tedbirleri kaldırılmasına rağmen Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/1/2007 tarihli ve 45/1 sayılı genelgesi uyarınca sağlanan sohbet haklarını kullanamadıklarını,

c. Spor faaliyetleri, atölye ve kurs uygulamalarının mevcut olmadığını,

ç. Açık görüş saatinin bir buçuk saatten bir saate indirildiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

d. Yaklaşık 10 yıldan beri bulunduğu ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakledilme talebinde bulunmasına rağmen talebinin kabul edilmediğini,

H. T., başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulduğu Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çeşitli insan hakları ihlallerine maruz kaldıklarını,

b. 3 yıldır hiçbir sportif, sosyal, eğitsel faaliyetin gerçekleştirilmediğini, aksine Ceza İnfaz Kurumu İdaresi tarafından keyfi ve mesnetsiz bir şekilde kanuni haklarının engellendiğini, dilekçelerine cevap verilmediğini,

c. Açık ve kapalı görüş ziyaretlerinin keyfi bir şekilde kısıtlandığını,

ç. Savcılık, Kurum İdaresi, İnfaz Hakimliği ile Ağır Ceza Mahkemesinin anayasanın temel ilkelerine aykırı bir şekilde işlem yaptığını,

d. Oda değişim taleplerinin dikkate alınmadığını,

e. Tedavilerinin gerçekleştirilmediğini, sağlık hakkının ihlal edilmesi nedeniyle iki arkadaşlarının ölüme terk edildiğini,

f. Basın yayın imkanlarına ulaşamadıklarını, hijyenik olmayan bir ortamda barındırıldıklarını, yemeklerin sağlıksız olduğunu,

g. Personelin agresif bir tutum içerisinde olduğunu,

ğ. Bazı günler koşullarda günde 3 defa arama yapıldığını, arama sırasında köpekler ile odalara girildiğini ve provokasyon oluşturulmaya çalışıldığını, tehdit ve fiziki saldırılara maruz kaldıklarını iddia ederek bahsi geçen mağduriyetlerin giderilmesini talep etmektedir.

M. H. K., başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulduğu Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çeşitli insan hakları ihlallerine maruz kaldığını,

b. COVID-19 salgını tedbirleri ile birlikte tecrit koşullarının hakim hale geldiğini, diğer ceza infaz kurumlarında çeşitli faaliyetler yapılırken buldukları Kurumda hiçbir faaliyetin yapılmadığını, 10 dakika telefon görüşmesi dışında barındırıldıkları odadan çıkamadıklarını,

c. Hasta hükümlü ve tutukluların revire ve hastaneye aylarca götürülmediğini, kendisinin son 4 haftadır her hafta Kurum Revirinde muayene olma talebinde bulunduğunu, kronik kalp hastası olduğunu, 2-3 ay öncesinde kan tahlillerinin yapıldığını ancak sonuçlarını doktora gösteremediğini, son bir buçuk yıldır hiç kontrole götürülmediğini fakat bu durumun Kurum İdaresi tarafından dikkate alınmadığını,

ç. Kurum İdaresine yazmış oldukları dilekçelerine cevap verilmediğini,

d. Televizyon kanalı taleplerinin dikkate alınmadığını,

e. Satın almak istedikleri bazı dergi/gazetelerin temin edilmediğini,

f. Elektrik faturasının yüksek olduğunu iddia ederek bahsi geçen mağduriyetlerin giderilmesini talep etmektedir.

M. Y., S. M., E. D., R. D., M. B., M. Ö. M., V. Ş., A. D. başvuru dilekçesinde özetle;

a. Sohbet hakkının 1 ve 3 kişilik hücrelerden oluşan F tipi kapalı ceza infaz kurumlarında uygulanmak üzere haftada 10 kişinin 10 saat bir araya gelmesini sağladığını ve ilk olarak 22/1/2007 tarihinde yayınlanan 45/1 No.lu Genelge ile tanınmış bir hak olduğunu,

b. 2007 yılından itibaren kesintisiz olarak 15 yıldır uygulanan sohbet hakkının COVID-19 salgını tedbirleri kapsamında durdurulduğunu, daha sonra COVID-19 salgını tedbirlerinin kaldırılmasına rağmen sohbet hakkının uygulanmasına devam edilmediğini,

c. Sohbet hakkının kullandırılması ile ilgili 20/7/2022 tarihinde Kurum İdaresine dilekçe yazmalarına

rağmen dilekçelerine cevap verilmediğini, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 25/5/2022 tarihli ve 2022/... numaralı kararıyla sohbet hakkının engellendiğinin taraflarına bildirildiğini, sohbet hakkının bir iyileştirme programı olmadığını sosyal bir faaliyet olarak belirtildiğini bu nedenle faaliyeti 3 kişiyle sınırlamanın genelgeye aykırı olduğunu, 45/1 No.lu Genelge'de açıkça belirtildiği üzere hücre cezasını infaz edenler haricinde başka disiplin cezası alanların da bir araya getirilebileceği belirtildiğini, Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun kararında belirtilen rehin alma, fiziki saldırı, yaralama gibi eylemlerin arttığı iddiasının doğru olmadığını, Kurum İdaresi tarafından keyfi olarak sohbet hakkının engellendiğini,

ç. Süreli ve süresiz yayınlara erişim hakkının engellendiğini, Halk Okulu gibi bazı dergileri daha önceki zamanlarda temin edebiliyorken bir süredir Kurum İdaresi tarafından temin etmelerinin engellendiğini iddia ederek bahsi geçen mağduriyetlerin giderilmesini talep etmektedirler.

3. Muhatap Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 15/8/2022 ve 14/10/2022 tarihli yazılı görüşlerde özetle;

Sohbet Hakkının Engellendiği İddialarıyla İlgili Olarak;

a. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 25/5/2022 tarihli kararı kapsamında yapılan "Mahkumların sohbet faaliyetleri esnasında gruplaşmaya gittikleri, organize oldukları, burada aldıkları ortak kararlar doğrultusunda slogan atma, kapı vurma, açlık grevi, görevli memurların rehin alınması, memur ve hükümlü/tutuklulara karşı fiziki saldırı, yaralama eylemlerinin artması" değerlendirmesi kapsamında 4 adet disiplin cezası verme kararı alındığı, bahsi geçen konuda toplu olarak eylem yapılması üzerine alınmış olduğu birçok disiplin cezası kararı bulunduğu,

Dilekçe Hakkının Engellendiği İddialarıyla İlgili Olarak;

a. M. Y. ve diğerleri tarafından iddia edilen 20/7/2022 tarihli dilekçelerine cevap verilmediği iddialarına ilişkin olarak UYAP kayıtları incelendiğinde belirtilen tarihe dair dilekçe bulunmadığının tespit edildiği,

Sağlık Hakkının İhlal Edildiği İddialarıyla İlgili Olarak;

a. M. H. K. isimli başvuranın sağlık dosyası bilgileri incelendiğinde, başvuranın Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil geldiği 14/4/2022 tarihinden itibaren 9 defa Kurum revirinde muayene olduğu ve tedavisi kapsamında gerekli görülen ilaçların kendisine reçete edildiği, ayrıca 10/8/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğine sevk edildiği, uzman doktor tarafından muayene edilen başvuranın EKG (Elektrokardiyografi) ve EKO (Ekokardiyografi) çekiminin yapıldığı, sonuçlarının değerlendirilerek ilaç tedavisine başlandığı ve 3 ay sonrasına kontrol önerildiği, 22/9/2022 tarihinde dış kliniğinde işlem yapılabilmesi için kardiyoloji polikliniğinden görüş talep edildiği, 4/10/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi kardiyoloji polikliniğine sevkinin planlandığı, başvuranın 4/10/2022 tarihli dilekçesiyle "hastane sevkini başka bir zamana ertelenmesini" talep ettiği,

b. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görev yapan aile hekiminin Bolu Ceza İnfaz Kurumları kampüsünde hizmet vermekte olduğunu, aile hekimi tarafından gerekli önlemler alınarak (maske, eldiven vb.) salı ve çarşamba günleri muayene, kontrol, tetkik, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin gerçekleştirildiğini, bu günler dışında acil vakalar, aşı uygulamaları ve açlık grevi kontrolleri gibi durumlarda da aile hekiminin Kuruma gelerek hizmet vermeye devam ettiği,

c. Kurumda görev yapan aile hekiminin gerekli görmesi halinde hükümlü/tutukluların hastaneye sevk edildiği, hükümlü/tutukluların sevk planlamasının Jandarma Bölük Komutanlığı tarafından yapılarak hastane sevklerinin sağlandığı,

ç. Dış sağlığı biriminde pazartesi ve perşembe günleri yarım gün olarak ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin görevli diş hekimi tarafından (dolgu, kanal tedavisi, diş çekimi, hareketli ve sabit protez, gece plağı gibi)

sunulduğu,

d. Bolu İzzet Baysal Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi tarafından görevlendirilen bir psikiyatri uzmanı tarafından her iki haftada bir Kurumda muayene, kontrol ve tedavi hizmetlerinin sunulduğu,

e. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 17/3/2020 tarihli ve 14500235-403.99 sayılı yazısı (Elektif işlemlerin ertelenmesi ve diğer alınacak tedbirler) gereğince sağlık işlemlerinin devam ettiği, tutuklu ve hükümlülerin Bolu ili 112 mobil acil servis hizmetlerinden en üst seviyede faydalandığı ve Kurumda herhangi bir mağduriyet yaşanmadığı,

f. Hükümlü/tutuklulara hastane ve kurum revirindeki muayenelerinin ardından reçete edilen ilaçların, en kısa sürede hükümlü ve tutuklulara ulaştırıldığı,

g. Ağır hasta olan hükümlü ve tutukluların hastalık durumlarına göre Bolu Devlet Hastanesine veya çevre illerde bulunan hastanelere götürüldüğü, hastaların ilaçlarının Adalet Bakanlığı tarafından karşılandığı,

ğ. Kurumda ağır hasta olan hükümlü ve tutuklular ile ilgili 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Cezanın İnfazının Ertelenmesi" başlıklı 16'ncı maddesi gereğince ceza tehir işlemleri başlatıldığı,

Sosyal ve kültürel faaliyetler ile ilgili olarak;

a. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan terör örgütü mensubu mahpus ile suç türleri ve sayısının fazla olması, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını infaz edenlerin bulunması, sohbet alanlarının sayısının sınırlı olması nedenleri ile hükümlülük-tutukluluk ayrımı ile mahpuslar arasında hasımlılık durumları gereği diğerleri ile temas ettirilmemesi için faaliyet alanlarına tek kişi olarak çıkartılması gereği, faaliyet gruplarının sayısının artması Kurumun fiziki yapısının yetersizliğiyle birlikte sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapılmasını zorlaştırdığı, bu nedenle toplu olarak değil aynı havalandırmayı kullanan hükümlü/tutukluların birbirleriyle sohbet, açık halı saha, açık çim saha, hayvancılık kursundan faydalandırıldığı,

b. Psikososyal servisi tarafından hükümlü/tutuklular ile bireysel görüşmeler yapıldığı, fakat farklı odalarda bulunan hükümlü/tutukluların bir araya getirilememesi nedeniyle salıverilme öncesi mahkum gelişim programı, intihar ve kendine zarar verme konusunda farkındalık programı, öfke kontrolü programı, sigara - alkol ve madde bağımlılığı kapsamında seminerlerin yapılamadığı,

c. Tutuklu ve hükümlüleri din konusunda aydınlatmak, eksik bilgilerini tamamlamak, yanlış bilgilerini düzeltmek, dini duygu ve düşüncelerini geliştirerek insan, aile, millet ve vatan sevgisi ile milli birlik ve bütünlük aşlamak, dengeli ve uyumlu bir kişilik kazanmalarını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında protokol çerçevesinde Adalet Bakanlığına Bağlı Ceza ve Tutukevlerindeki Tutuklu ve Hükümlülere Verilecek Din ve Ahlak Bilgisi müfredat programına uygun olarak, Bolu İl Müftülüğü tarafından görevlendirilen imam tarafından "Din Kültürü, Kuranı Kerim, Tecvid Kurallarına Uygun Kuranı Kerim Okuma" kursları verildiği,

ç. Ayrıca eğitim ve öğretim hizmetleri ve sosyal-kültürel faaliyetler yürütülürken, merkezi yayın sisteminden yararlandığı, merkezi yayın sistemi aracılığıyla verilen yayınların televizyondan takip edilebildiği ve hükümlü/tutuklulara anons yoluyla hangi gün ve saatlerde yapılacağı duyurulduğu, halihazırda 37 televizyon kanalı yayınının devam etmekte olduğu, bu kanallardan ikisinin Digitürk Sinema Kanalı, birinin Digitürk Lig TV olduğu ve 1 televizyon kanalının ise duyurular, ders yayını ve film gösterimi için kullanıldığı,

d. Buna ek olarak hükümlü/tutuklular için bağlama, resim, arıcılık kursları açılmak üzere Bolu Halk Eğitim Merkezinden usta öğretici talebinde bulunduğu, usta öğretici görevlendirilmesi halinde bu kursların öğrenci kabulüne başlayacağı,

Oda değişikliği talepleri ile ilgili olarak;

a. Oda yerleştirmelerinin ve oda değişikliği taleplerinin mevzuat hükümleri gereğince Kurum kapasitesi,

suç durumları gibi şartlar göz önüne alınarak İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından değerlendirildiği ve karara bağlandığı,

Yemeklerin sağlıksız olduğu iddiası ile ilgili olarak;

a. Yemek listesinin haftalık olarak Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından belirlendiği, Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanan yemeklerin günlük iye miktarı ve gıda depolarındaki kuru gıda malzemelerinin ve mevsimsel olarak değişen taze meyve ve sebze gıda malzemelerinin mevcut durumu dikkate alınarak hazırlandığı ve Kurumda normal yemek ve diyet yemekleri şeklinde hükümlü/tutuklulara verildiği,

Sürelili ve süresiz yayın imkanlarından faydalanamadıkları iddiası ile ilgili olarak;

a. Mevzuata uygun bir şekilde Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının hükümlüye verilmediği,

b. Oda veya koğuşta okunmak üzere, kütüphane ve kitaplıklarda bulunan süreli ve süresiz yayınların, hükümlü ve tutuklulara zimmetle verildiği,

Talep Edilen Televizyon Kanallarının Dikkate Alınmadığı İddiası ile İlgili Olarak;

a. Mevzuat uyarınca İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlenen televizyon kanallarının Kurum İdarelerince oluşturulan merkezi yayın sistemine eklendiği,

b. Televizyon kanallarının güvenlik bakımından tehlike yaratmayacak şekilde, kurumun fiziki yapısı, kapasitesi ve hükümlü/tutuklu suç profili gibi hususlar dikkate alınarak Eğitim Kurulu tarafından belirlendiği, televizyon kanalları listesinin kurumda bulunan hükümlü/tutukluların durumunun dikkate alınarak hazırlandığı,

c. Kurumun açıldığı tarihte Kurumda televizyon kanalları ile ilgili bir anket yapıldığı, hükümlü ve tutukluların talepleri doğrultusunda İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılan değerlendirme ile uygun görülen kanalların Eğitim Kurulu kararıyla yayın sistemine dahil edildiği, kanallar ile ilgili herhangi bir problem bulunmadığı, teknik servisten alınan bilgilere göre güncellemelerin yapıldığı ve cihazların yenilendiği,

Nakil taleplerinin reddedildiği iddiası ile ilgili olarak;

a. Hükümlü ve tutukluların kendi istekleri ile talep etmiş oldukları nakil talebini içeren dilekçelerinin, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderildiği, hükümlü ve tutukluların nakil dilekçelerinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirildiği,

Açık veya Kapalı Görüşlerin Bir Buçuk Saat Yerine Bir Saat Yaptırıldığı İddiası ile ilgili Olarak;

a. Mevzuata uygun bir şekilde Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 9/5/2022 tarihli ve 2022/... sayılı Kararı ile hükümlü ve tutukluların ziyaret saatlerinin 09.30 - 10.30, 11.00 - 12.00, 14.00 - 15.00, 15.30 - 16.30 saatleri arasında 1 saat açık görüş ziyareti olacak şekilde yaptırılması yönünde karar alındığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvurular;

a. H. T. tarafından sunulan yazılı görüşte özetle: İlk başvurusundaki iddialarını yineleyerek oda değişim taleplerinin keyfi olarak reddedildiğini, Kurumda herhangi bir güvenlik sorununun yaşanmadığını, buna karşılık ceza infaz kurumunda bulunma psikolojisi ile mahpuslar arasında uyum sorunu yaşanabildiğini, Kurum İdaresi tarafından soyut gerekçeler öne sürüldüğünü, arama sırasında keyfi olarak inceleme yapılmak üzere defter veya yazılarına el konulduğunu, haftada bir kez arama saatine denk gelmediği zamanlarda 45 dakika faaliyet yapma hakkı tanındığını, Kurumda düzenlenen kursların anons ile duyurulduğunu, kursa katılmak üzere başvuru yapmalarına rağmen katılma taleplerinin reddedildiğini, Kurum doktoru tarafından özensiz bir şekilde muayene edildiklerini, yeterince ilgilenmediğini, yemeklerin içinden yabancı maddelerin çıktığını, yemeklerin lezzetsiz ve kalitesiz olduğunu, bu sebeple mahpuslar tarafından yenmediğini ve ziyan olduğunu iddia etmektedir.

b. M. Y., V. Ş., M. B., E. D. ve R. D. tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; buldukları Kurumda COVID-19 salgını tedbirleri öncesinde 45/1 No.lu Genelge uyarınca haftada 10 kişi 10 saat olacak şekilde sohbet hakkını kullanabildiklerini fakat salgınla birlikte bahsi geçen genelgenin yok sayılarak sohbet hakkının engellendiğini, Kurum tarafından ileri sürülen güvenlik gerekçesinin doğru olmadığını, bahsi geçen eylemlerin sohbet hakkının uygulanmaması sebebiyle yapıldığını, oturma eylemi, slogan atma, kapı dövme eylemlerinin kendileri tarafından yapıldığını fakat bunun bir güvenlik sorunu olmadığını ayrıca sohbet hakkı uygulanmasına rağmen bu eylemlerin Kocaeli 1 No.lu ve bazı diğer yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında da bu eylemlerin yapıldığını, aynı zamanda Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından da sohbet hakkını engelleyen benzer bir karar alındığını fakat Kırıkkale 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 17/1/2023 tarihli kararla Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan kararın 45/1 No.lu Genelgenin özüne aykırı olduğu gerekçesiyle kaldırdığını, daha önce erişebildikleri bazı dergilere erişimlerinin Kurum İdaresi tarafından engellendiklerini, hastaneye sevk edildiklerinde sevk için kullanılan aracın oldukça küçük ve havasız olduğunu, kelepçeli bir şekilde muayene olma durumunda kaldıklarını, M. B. ile A. T.'nin oda değişikliği talebinin ayrı olarak değerlendirilmesi gerekirken diğer 23 başvuruya birlikte değerlendirildiğini ve reddedildiğini, oda değişikliği taleplerinin de kurum tarafından keyfi bir şekilde reddedildiğini iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası; "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmediği, (...) yönlerinden incelenir."* hükmünü haizdir.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma

sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlallerinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

14. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (AYM, *Turan Günana*, B. Numarası: 2013/3550, 19/11/2014, para. 37).

15. “Adaletin gereklerine, kurumun güvenliğine ve düzenine uygun olmak koşuluyla, bedelini kendisinin ya da üçüncü bir kişinin ödemesi halinde, mahpusların kitap, gazete, yazılı materyaller ve diğer boş zaman araçlarını edinmesine izin verilir.” (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, 70/175, 17/12/2015, Kural 117).

16. 5275 sayılı Kanun’un “Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı” başlıklı 62’inci maddesinde “(1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan

bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. (2) Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz. (3) Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez. (...)" hükmü yer almaktadır.

17. 12/7/2005 tarihli Ceza ve İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin Altıncı Bölümü, Kütüphane ve Kitaplardan Yararlanma başlığı altındaki 30'uncu maddesinde "*Oda veya koğuştta okunmak üzere, kütüphane ve kitaplıklarda bulunan süreli ve süresiz yayınlar, hükümlü ve tutuklulara zimmetle verilir. Verilecek yayın sayısı, kütüphane ve kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, oda veya koğuşt düzenini bozmayacak şekilde, oda veya koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak eğitim kurulu kararıyla belirlenir.*" hükmü bulunmaktadır. Başvuranlar talep ettikleri Halk Okulu gibi bazı dergilerin Kurum tarafından kendilerine verilmesinin engellendiğini iddia etmektedir.

18. Halk Okulu isimli dergilerin temin edilmemesi yoluyla dış dünya ile iletişim hakkının ihlal edildiği iddiaları kapsamında F. K. başvurusuna ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 2022/701 numaralı kararında yer alan "*...Halk Okulu adlı derginin içeriğinde terör örgütlerinin ideolojisi doğrultusunda yazılmış metinlerin bulunması, terör örgütü üyeleri ve eylemleri hakkında övücü ifadelerin kullanılması, devlet düzenine karşı kin ve nefret ifadelerinin kullanılması, silahlı direniş ve ayaklanmanın meşru gösterilmesi sebepleriyle 5275 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları kapsamında mahpusa verilmemesine karar verildiği görülmüştür...*" (TİHEK, F.K., B. No: 2022/365, K. No:2022/701, 4/10/2022, para. 15) ifadeleri uyarınca Halk Okulu isimli derginin terör örgütü propagandası içerdiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Kurum İdaresi tarafından bazı yayınların ceza infaz kurumunda erişilmesinin engellenmesinin ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

19. Başvuranlar tarafından Kurum personelinin agresif bir tutum içerisinde olduğu iddialarına ilişkin herhangi bir somut olay öne sürülmemiştir. Bununla birlikte 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma*" başlıklı 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrası "*Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür.*" hükmünü haizdir.

20. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında "*İnfaz ve koruma baş memuru ile infaz ve koruma memuru, kurumun güvenliğini bozan firara teşebbüs, isyan, rehin alma, saldırı, yasaya veya düzenlemelere dayalı bir emre karşı aktif veya pasif fiziki direnme gibi olaylar ile 5237 sayılı Kanun'un 25'inci maddesindeki meşru savunma ve zorunluluk hâli ortaya çıktığında kurum en üst amirinin izni ile zor kullanabilir. Acil hâllerde tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla izin alınmaksızın da zor kullanılabilir. Durumu derhal en üst amire iletir. Zor kullanan personel gerekenden fazla kuvvet kullanamaz.*" hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda personelin agresif tavırlar sergilemesi yoluyla işkence ve kötü muamele yasağını ihlal ettiği iddiasını destekler nitelikte herhangi bir olay belirtilmediğinden ilgili iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

21. Başvuruda yer alan iddialardan biri de oda ve eklentilerinde yapılan aramaların insan onuruna aykırı bir şekilde gerçekleştirildiği, bazı günler 3 kez arama yapıldığıdır. 5275 sayılı Kanun'un "*Arama*" başlıklı 36'ncı

maddesi “(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır. (2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir.” hükmünü haizdir.

22. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım” başlıklı 34’üncü maddesinde ise “(1) Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. ... (4) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle ya da diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir. ... (9) Arama ve sayımlar sırasında insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır. Bu kapsamda gerekli her türlü tedbir alınır.” hükümleri yer almaktadır. Bu doğrultuda Kurum İdaresi tarafından habersiz olarak her zaman arama yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

23. AİHM, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, *İrlanda-Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, K.T: 20/3/2018 para. 161). Somut olayda yapılan aramaların başvuran açısından kötü muamele teşkil ettiği iddiasını destekleyecek yeterli delil bulunmamaktadır. Ayrıca başvurular tarafından kötü muamele yasağını ihlal eden konu hakkında Kurum İdaresine başvuru yapmış olduklarına dair herhangi bir belge sunulmamıştır. Bu kapsamda kötü muamele yasağının ihlal edildiğine yönelik bir kanaat oluşmamıştır.

24. Başvuranların sohbet, spor, faaliyet hakkından yararlandırılmadıkları iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurum İdaresi tarafından ceza infaz kurumunun fiziki imkanları ölçüsünde farklı odalarda kalan mahpusların birlikte sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapılmasını zorlaştırdığı, bu nedenle toplu olarak değil aynı havalandırmayı kullanan hükümlü/tutukluların birbirleriyle sohbet, açık halı saha, açık çim saha, hayvancılık kursundan faydalandırıldığı belirtilmiştir. Muhatap Kurum tarafından Kurumumuza 2022 yılının ekim ayında A Blokta bulunan odaların halı saha ve masa tenisi programının yer aldığı bir belge gönderilmiştir. Söz konusu belgede örneğin A4-10 isimli oda için 13 Ekim 2022 tarihinde halı saha, 27 Ekim 2022 tarihinde masa tenisi planlandığı görülmektedir. Ayrıca "belirtilen tarihler arasında açık saha (halı ve çim) ve masa tenisi faaliyeti uygulanacak olup açık görüş tarihleri ile çakıştığı takdirde düzenleme yapılacaktır" şeklinde not düşülmüştür. Bu çerçevede Kurum İdaresi tarafından hiçbir faaliyet gerçekleştirilmediği iddiasının doğru olmadığı görülmektedir.

25. Ceza infaz kurumunda barındırılan mahkûmlara yönelik aktiviteler (meslek edindirme, eğitim, spor, sohbet gibi) mahkûmların bedensel ve ruhsal sağlıkları için çok önemlidir. Ancak bu tür aktivitelerin her birinin birbirinden bağımsız olarak sağlanmasının, cezaevleri için bir zorunluluk olduğu söylenemez. Ceza infaz kurumunun imkânları kapsamında mahkûmlar için belirlenen değişik etkinliklere katılım mahkûmların sosyal yalnızlaşmasını engelleyecektir. Bununla birlikte, mahkûmların bu tür aktivitelere katılımının engellenmesi durumunda dahi kitap, gazete, dergi ve radyo gibi imkânlarla sahip olması ya da cezaevinin dışındakilerle mektupla iletişim kuruyor olması veya ziyaretçileri ile görüşebilmesi de sosyal iletişim imkânının olduğunun kabul edilmesini gerektirir (AYM, *Turan Günana*, para. 44). Buna ek olarak Kurum İdaresi tarafından bağlama, resim, arıcılık kursları açılmak üzere Bolu Halk Eğitimi Merkezinden usta öğretici talebinde bulunulduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda tek başına sohbet hakkından yararlandırılmama durumunun işkence ve kötü muamele eşiğini aştığının göstergesi olamayacağından söz konusu iddianın kötü muamele yasağını ihlal etmediği kanaatine varılmıştır.

26. Başvuruda nakil talebinin Kurum İdaresi tarafından dikkate alınmadığı iddiası yer almaktadır. Nakil talepleri; 5/6/2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası ile 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne değerlendirilmektedir (TİHEK, A.T., B. No:2022/273, K. No:2022/499, 9/8/2022, para. 19). Söz konusu taleplerin ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında kalmadığı değerlendirildiğinden bu konu hakkındaki iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır (bkz. TİHEK, A.T., B. No:2022/273, K. No:2022/499, 9/8/2022).

27. Başvuranlar tarafından oda değişikliği talep edildiği ve Kurum İdaresi tarafından taleplerinin reddedildiği iddialarına ilişkin muhatap Kurum İdaresi tarafından oda yerleştirme işlemlerinin, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 63'üncü maddesinde yer alan "(1) Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar..." hükmü uyarınca bahsi geçen kriterler dikkate alınarak İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Bu bağlamda Kurum iç işleyişiyle ilgili olan odaya yerleştirme işlemlerinin İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile yapılabileceği açıktır. Bu kapsamda Kurumumuzun görev alanına girmeyen iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Başvuranların dilekçe hakkının engellendiği ve somut olarak 20/7/2022 tarihli dilekçelerine cevap verilmediği iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurum İdaresi tarafından bahsi geçen iddianın doğru olmadığı, UYAP kayıtları incelendiğinde bahsi geçen 20/7/2022 tarihine ait bir dilekçenin bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durumda başvuranlar tarafından başkaca bir somut delil sunulmadığından dilekçe hakkının ihlal edildiğine dair bir kanaat oluşmamıştır. Bu çerçevede açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

29. Başvuranlar açık görüş ziyaret imkanından bir saat olarak yararlanabildiklerini belirterek ziyaretlerin mevzuatta üst sınır olan bir buçuk saate çıkarılmasını talep etmektedir. Muhatap Kurum İdaresi ise başvuruya ilişkin görüş yazısında ziyaret saatlerinin Kurumun fiziksel imkanları ve kapasitesi dikkate alınarak Yönetmelik'e uygun bir şekilde bir saat olarak belirlendiğini ifade etmektedir.

30. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde ziyaret günleri ve saatleri ile hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısının kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak Kurumca belirleneceği düzenlenmiştir.

31. Konuya ilişkin yapılan incelemede Kurum İdaresinin mezkur Yönetmelik'in 10'uncu maddesi çerçevesinde ziyaret saatini, hakkın özüne engel teşkil edecek bir muamelede bulunmadan, bir saat olarak belirlediği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda İdarenin ziyaret saatlerine ilişkin kararının tek başına kötü muamele yasağının ihlal edildiği anlamına gelemeyeceği ve kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

32. Devletler işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Bu çerçevede mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere dayanması gerekmektedir (AYM, *Hakan Olğun*, B. No: 2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

33. Başvuruya konu iddialardan biri de revirde verilen sağlık hizmetlerinin yeterli olmadığı, Kurumda hasta olarak bulunanlar olmasına rağmen tedavilerinin gerçekleştirilmediği bu kapsamda sağlık hakkının ihlal edildiğidir. Bununla birlikte başvuran M. H. K. somut olarak, son bir buçuk yıldır hiç kontrole götürülmediğini, tahlillerini doktora göstermediğini iddia etmektedir. Başvuranın iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından sunulan görüşte başvuranın 14/4/2022 tarihinden itibaren 9 defa Kurum Revirinde muayene olduğu ve tedavisi kapsamında gerekli görülen ilaçların reçete edildiği, ayrıca 10/8/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğine sevk edildiği, başvuranın EKG ve EKO çekiminin yapıldığı, sonuçlarının değerlendirilerek ilaç tedavisine başlandığı ve 3 ay sonrasına kontrol önerildiği, 22/9/2022 tarihinde dış kliniğinde işlem yapılabilmesi için kardiyoloji polikliniğinden görüş talep edildiği, 4/10/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi kardiyoloji polikliniğine sevkinin planlandığı, başvuranın 4/10/2022 tarihli dilekçesiyle "hastane sevkinin başka bir zamana ertelenmesini" talep ettiği belirtilmiştir. Bununla birlikte sağlık hakkının ihlal edildiği hususunda başvuranlar tarafından sağlık hakkının ihlal edildiği kanaatini oluşturan başka bir somut delil ortaya konmamıştır. Başvuranın barındırıldığı Kurumda başvuranın yaşadığı sağlık sorununun takip edildiği, muayene olmasının sağlandığı, sevk edildiği hastanede gerekli tetkiklerin yapıldığı, somut olayda Kurum İdaresinin sağlık hakkını ihlal etmeye yönelik bir eyleminin bulunmadığı görülmektedir.

34. Öte yandan, TİHEK'in ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında Kuruma 28/12/2020 tarihinde yaptığı ziyaret neticesinde hazırlanan 2021/06 tarihli raporda revirde İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen bir doktor ve dış hekiminin bulunduğu, ayrıca iki sağlık personelinin tam gün görev yaptığı, tutuklu ve hükümlülerin Kurumda yapılan muayenelerinin ardından gerekmesi halinde devlet hastanelerine sevklerinin yapıldığı, acil durumlar dışında tutuklu ve hükümlülerin aylık olarak revire çıkabildiği belirtilmiştir (TİHEK, Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2021/06, para.58-67).

35. Başvuranın sağlık hizmetlerine erişimle ilgili iddiaları yukarıdaki içtihatlar çerçevesinde değerlendirildiğinde yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden oluşmadığı ve TİHEK'in Kuruma ilişkin hazırladığı ziyaret raporu tarafından da desteklenmediği değerlendirilmiş olup bu bağlamda söz konusu iddialar bakımından hak ihlali bulunmadığına kanaat getirilmiştir.

36. Başvuranlar tarafından televizyon kanalı taleplerinin dikkate alınmadığı iddia edilmiştir. Dosya kapsamında gönderilen belgelerden televizyon kanal listesinin Kurum açıldığı tarihte anket yapılarak en çok talep edilen televizyon kanallarının Eğitim Kurulu tarafından belirlendiği, mevcutta 37 televizyon kanalının yayınının devam etmekte olduğu, bu kanallardan, iki tanesinin Digtürk Sinema Kanalı, bir tanesinin Digtürk Lig TV olduğu ve bir televizyon kanalının ise duyurular, ders yayını ve film için kullanıldığı belirtilmiştir. Ceza infaz kurumunda kalan hükümlü ve tutuklu sayısı göz önüne alındığında her bir mahpusun kanal talebinin ayrı ayrı karşılanması mümkün gözükmemektedir. Buna ek olarak başvuruda kanal talebi detaylandırılmamıştır. Kurum tarafından sunulan televizyon kanalı çeşitliliği göz önüne alındığında bahsi geçen iddia bağlamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

37. Başvuruda yer alan iddialardan biri de Kurumda elektrik faturasının yüksek olduğudur. 31/1/2023 tarihli ve 32090 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e göre "*Aydınlatma dışındaki elektrik giderleri, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından mesken abonelikleri için belirlenen ücret tarifesi esas alınarak ceza infaz kurumunca hesaplanan bedel üzerinden hükümlü tarafından karşılanır. Ancak; hükümlü tarafından karşılanacak elektrik gideri, bulunduğu ceza infaz kurumunca gerçekleştirilen elektrik tedarik ihalesi veya işlemi sonucunda belirlenen elektrik birim fiyatının mesken aboneliğinden daha düşük olması halinde düşük olan birim fiyat üzerinden hesaplanır. Çocuk ve kadın hükümlülerin tüm elektrik giderleri kurum bütçesinden ödenir.*" şeklinde

düzenlenmiştir. Ceza infaz kurumlarında elektrik bedellerinin mesken abonelik grubundan faturalandırılması yönünde yapılan yönetmelik değişikliği ile başvuru konusu iddia ve talebin karşılandığı tespit edilmiş ve söz konusu iddia dayanaktan yoksun kalmıştır.

38. Ceza İnfaz Kurumunda mahpuslara verilen yemeklerin kalitesiz olduğu iddialarına ilişkin muhatap Kurum tarafından yemek listesinin Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından belirlendiği, Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanan yemeklerin günlük iâşe miktarı ve gıda depolarındaki kuru gıda malzemelerinin ve mevsimsel olarak değişen taze meyve ve sebze gıda malzemelerinin mevcut durumu dikkate alınarak hazırlandığı belirtilmiştir.

39. Her ne kadar başvurular yemeklerin kalitesiz olduğunu iddia etse de Kurumun cevabi yazısından edinilen, yemeklerin Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedelinin elverdiği ölçüde kalori hesabı yapılarak hazırlandığı bilgisi ışığında, başvuranın yemeklerle ilgili bu iddiasının yeterli ölçüde temellendirilmemiş olduğu değerlendirilmektedir.

40. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/716 H. G. ve Diğerleri Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

02.08.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : H. G. ve Diğerleri
Karar Numarası : 2024/716

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmelerin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>